703/04

Den 16. august 2004 blev i sag nr. 62.838:

xxxx xx xxxxxxx
xxxxxxxxxxx x
xxxx xxxxxx

mod

Pensionskassen for
teknikum- og diplomingeniører
Kalvebod Brygge 31-33
1780 København V

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har pensionsforsikring i Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniører, klager over selskabets udlodning af ekstrabonus.

Selskabet har i skrivelse af 5/1 2004 til nævnet redegjort for sagen således:

"**Pensionskassens udtalelse**

Pensionskassen opfatter henvendelsen fra H.I.K. [klageren] til Ankenævnet som både en indsigelse mod bestyrelsens formelle ret til at indføre ekstrabonus (a), og en indsigelse mod, at ekstrabonus er indført uden, at der samtidig sker en kompensation til ikke-pensionister (b).

…

a) Bestyrelsens formelle ret til at indføre ekstrabonus.

Reglerne om udbetaling af ekstrabonus fremgår af pensionskassens bonusregulativ. Bonusregulativet er en del af pensionskassens tekniske grundlag, som ifølge pensionskassens Regulativ MRP § 18 fastsættes af pensionskassens aktuar i samråd med bestyrelsen. Bestyrelsen har med andre ord både en ret men også en pligt til at fastsætte regler for blandt andet anvendelse af bonus.

Frem til 1994 var pensionskassen underlagt et såkaldt godkendelsestilsyn, hvorefter ændringer i blandt pensionskassens tekniske grundlag skulle godkendes af Finans-

tilsynet. I 1994 ændrede man reglerne og overgik til et anmeldelsestilsyn, som indebærer, at ændringer blot skal anmeldes til Finanstilsynet. Finanstilsynet kan herefter af egen drift tage en anmeldelse op til behandling og eventuelt efterfølgende rette henvendelse til pensionsinstituttet med ønske om korrektioner, en nærmere redegørelse eller lignende.

ISP har, som lovgivningen foreskriver det, anmeldt vores regler om ekstrabonus til Finanstilsynet. Ligeledes anmelder ISP årligt til Finanstilsynet de aktuelle satser for den udbetalte ekstrabonus. Finanstilsynet har ikke reageret på vores anmeldelser, hverken anmeldelsen i forbindelse med indførelsen af ekstrabonus eller anmeldelsen af de årlige satser.

ISP har informeret medlemmerne om ekstrabonus både i de årlige beretninger men også i Orientering om ekstrabonus, som bliver ajourført, hver gang, der er sket ændringer. I forbindelse med indførelsen af ekstrabonus modtog alle medlemmer endvidere et ISPNyt, hvor ekstrabonus blev beskrevet.

Afslutningsvis kan henvises til Ø.L.D. af 21. marts 1996, der dokumenterer, at pensionsinstitutter har ret til at ændre bonusregulativerne, såfremt der ikke er noget, der blokerer herfor.

b) Indførelse af ekstrabonus uden kompensation til de ikke pensionerede medlemmer.

Pensionskassen udbetaler ekstrabonus, der som navnet siger det, er ekstra ugaranteret bonus. Størrelsen afhænger af den fastsatte ekstrabonussats og medlemmets aktuelle pension. Ekstrabonus bliver udbetalt, hvis pensionskassens frie egenkapital er tilstrækkelige hertil.

Ekstrabonus er indirekte en udlodning af pensionskassens frie egenkapital til medlemmerne. Som ikke-pensioneret medlem er man med til at opbygge den frie egenkapital, mens man som pensionist får en indirekte udlodning fra den frie egenkapital. Opbygningen af den frie egenkapital sker hermed ikke 'en gang for alle' af de medlemmer, som var i pensionskassen på det tidspunkt, hvor kravene til den frie egen-

kapital blev skærpet. Med den valgte model med udlodning af ekstrabonus til pensionisterne bliver opbygningen af den frie egenkapital derimod en løbende proces, hvor alle medlemmer kommer til at deltage.

Alle pensionister får udbetalt ekstrabonus, både alderspensionister men også invalidepensionister, ægtefællepensionister og børnepensionister. Også pensioner, der bliver konverteret til en engangsudbetaling, herunder udbetaling af alderssummer, bliver forhøjet med ekstrabonus.

Nogle pensionsinstitutter, typisk forsikringsselskaber, hvor der ikke er et sammenfald mellem ejerne og kunderne, udlodder ikke egenkapitalen. En række tværgående pensionskasser udbetaler i lighed med ISP derimod ekstrabonus til deres pensionister. Ydelsen bliver i andre pensionskasser oftest benævnt for pensionisttillæg. Da ISP allerede i mange år har anvendt betegnelsen pensionisttillæg for en anden ydelse, valgte vi i stedet betegnelsen ekstrabonus for den nye ydelse.

Risikomæssige hensyn har gennem de seneste år medført et krav om en forøget fri egenkapital. Herudover har ISP's bestyrelse valgt en investeringsstrategi, som også medfører et forøget krav til størrelsen af den frie egenkapital. I Orientering om ekstrabonus har pensionskassen redegjort for de modsatrettede hensyn der ligger til grund for den valgte model; nemlig på den ene side kravet om en stor fri egenkapital samt ønsket om et højt årligt afkast og på den anden ønsket fra medlemmerne om store pensioner.

I takt med, at egenkapitalen steg, var det derfor naturligt, at bestyrelsen overvejede, hvordan denne kunne komme medlemmerne til gode. Det skal bemærkes, at der principielt ikke er mulighed for at give medlemmernes individuelle rettigheder til pensionskassens egenkapital, der tilhører de til enhver tid værende medlemmer.

Der findes derfor heller ikke egentlige regler som angiver, efter hvilke retningslinjer et pensionsselskab i givet fald kan/skal udlodde egenkapitalen til ejerne.

Kontributionsbekendtgørelsen og Lov om Forsikringsvirksomhed § 31 gælder kun for fordelingen af bonus af medlemmernes formue (fordeling af rente-, risiko og administrationsoverskuddet) og ikke for en eventuel fordeling/udlodning af egenkapitalen. På grund af sammenfaldet mellem medlemmerne og ejerne i en tværgående pensionskasse, er det dog oplagt at anvende de samme hensyn ved udlodning af egenkapitalen som lovgivningen stiller, når det drejer som om udlodning af bonus.

Bestemmelsen i Lov om Forsikringsvirksomhed § 31 lyder: 'De anmeldte forhold skal være betryggende og rimelige over for den enkelte forsikringstager og andre berettigede efter forsikringsaftalerne.'

Fra kontributionsbekendtgørelsen kan fremhæves § 5, stk. 1.

Stk. 1: 'Fordelingen af midler til de enkelte forsikringer af den del af de realiserede resultater, der er fordelt til de forsikringsmæssige hensættelser, jf. § 3, stk. 1, skal ske under hensyntagen til, at bonus skal frigives på rimelig vis under forsikringernes løbetid, samt at bonuspotentialerne skal have en passende størrelse i forhold til selskabets forpligtelser og økonomiske situation i øvrigt, herunder egenkapital og aktivsammensætning'.

Fordelingen af overskuddet skal, som det fremgår af ovenstående, være rimelig i forhold til de berettigede parter. Hermed fastslås, at udgangspunktet for fordelingen blandt de berettigede parter sker efter de forhold, hvori de har bidraget til overskudsdannelsen. Den del af selskabet overskud, der herefter tilfalder forsikringstagerne skal frigives i rimelig tid under forsikringsaftalens løbetid.

Ekstrabonus' størrelse afhænger som nævnt af medlemmets pension, der igen afhænger af medlemmets opsparede depot. Hermed sker fordelingen af ekstrabonus efter de forhold, hvori medlemmerne har bidraget til overskudsdannelsen.

Med den valgte udlodning af ekstrabonus til pensionisterne frigiver bestyrelsen andelen af den frie egenkapital på et tidspunkt, hvor medlemmet får gavn af den og på en sådan måde at den ikke forringer pensionskassens økonomiske råderum.

Medlemmet anfører, at han kan risikere aldrig at få ekstrabonus. Og det er i korrekt f.eks. hvis den økonomiske situation forværres. Dette er heldigvis ikke scenariet i øjeblikket; tværtimod forventer ISP snart igen at kunne udbetale ekstrabonus. Det er forventningen, at normalsituationen vil være, at der bliver udbetalt ekstrabonus til pensionisterne.

Hvis bestyrelsen ændrer reglerne for ekstrabonus, kan medlemmet også risikere ikke at få ekstrabonus. I denne situation vil lighedsbetragtninger og de hensyn der er i Lov om Forsikringsvirksomhed samt kontributionsbekendtgørelsen dog medføre, at en ændring ikke vil blive foretaget uden at man samtidig tager højde for, at nogle medlemmer allerede har fået udbetalt ekstrabonus."

Klageren kan kun vedkende sig punkt b, og han forstår fortsat ikke, at bestyrelsen ønsker at benytte en fremgangsmåde, som - efter hans mening - lægger op til forskelsbehandling.

Nævnet udtaler:
Nævnet har gennemgået sagen og finder ikke anledning til at kritisere selskabets afgørelse.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

p.f.v.

Henning Jønsson